

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Umeta

Glasoval sem proti odločbi večine, ki temelji na pravnem stališču, da v postopku o prekršku pravica obdolženca zagovarjati se z zagovornikom ne vključuje tudi njegove pravice, da je o možnosti vzeti si zagovornika obveščen. Organ, ki vodi postopek o prekršku, je dolžan poučiti obdolženca o njegovi pravici vzeti si zagovornika le tedaj, če to zahteva zapletenost zadeve v pravnem ali dejanskem pogledu ali če to terjajo osebne okoliščine na strani obdolženca. Zaradi tega po mnenju večine člana 79 in 113 Zakona o prekrških, ki ne vsebujeta določbe, da mora organ, ki vodi postopek o prekršku, obdolženca poučiti o možnosti vzeti si zagovornika, nista v neskladju z Ustavo.

Ustavna pritožba pa ni utemeljena, ker ni šlo za zadevo, ki bi bila v pravnem ali dejanskem pogledu zapletena in ker tudi osebne okoliščine ustavnega pritožnika tega niso terjale.

S tako odločitvijo se ne strinjam iz naslednjih razlogov:

1. Po določbi druge alineje 29. člena Ustave je vsebina poštenega sojenja domnevemu storilcu kaznivega dejanja tudi pravica obdolženca, da se brani sam ali z zagovornikom. Tudi Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah v tč. d tretjega odstavka 14. člena določa, da mora biti obdolžencu zajamčena pravica, da si izbere zagovornika, oziroma če ga nima, da mora biti "obveščen o tej svoji pravici". O pravici obrambe z zagovornikom govori tudi Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin v tč. c tretjega odstavka 6. člena. Ni spora, da vsebuje pravica do poštenega sojenja v kazenskem postopku pravico braniti se z zagovornikom, ki pa vključuje nadaljnjo obdolženčevo pravico, da je s tako možnostjo seznanjen (tako tudi obrazložitev večinske odločbe v tč. 12).

2. Mnenje večine je, da ima obdolženec tudi v postopku zaradi prekrška pravico braniti se z zagovornikom, da pa ni element te pravice, da je z njo vedno seznanjen. Seznanjen mora biti le tedaj, kadar je zadeva v pravnem ali dejanskem pogledu zapletena ali kadar to terjajo okoliščine na njegovi strani. Po mnenju večine je taka ureditev v skladu z Ustavo (glej zlasti tč. 10 obrazložitve), ker so prekrški v primerjavi s kaznivimi dejanji kršitve z manjšimi posledicami, kar utemeljuje sklep, da so tudi jamstva za pošteno sojenje na nižji ravni od tiste, ki je zagotovljena obdolžencu v kazenskem postopku. Osebnostno pa sem mnenja, da je razlikovanje med kaznivimi dejanji in prekrški v teoriji in praksi tako sporno in nejasno, da ne opravičuje različnega nivoja procesnih garancij, ki jih je treba zaradi uveljavitve pravice do poštenega sojenja in pravice do obrambe zagotoviti obdolžencu. V Ustavi sami ni podlage za tako razlikovanje.

3. Vezati pravico obdolženca, da je seznanjen z možnostjo braniti se z zagovornikom, na težko oceno zapletenosti zadeve v pravnem in dejanskem pogledu, je po mojem mnenju tudi neekonomično. Pogosto bo težko v naprej oceniti, ali je zadeva v pravnem in dejanskem pogledu zapletena ali enostavna. Pravni pouk o možnostih braniti se z zagovornikom pa logično spada v fazo začetka postopka. Zaradi tega se mi tudi zaradi zagotovitve smotrnosti in ekonomičnosti postopka o prekrških zdi primernejše uveljaviti pravico do seznanitve braniti se z zagovornikom tudi v tem postopku. Določbe, ki zagotavljajo minimalna procesna jamstva, morajo biti jasne in nedvoumne, tako da ne pride do zavlačevanj v postopku le zaradi tega, ker mora organ, ki postopek vodi, v bistvu že v naprej vsebinsko ocenjevati zadevo, da lahko obdolžencu sploh zagotovi določene procesne garancije.

Seveda taka ugotovitev sama po sebi ne bi mogla biti podlaga za stališče, da je v nasprotju z Ustavo zakonska ureditev, ki take pravice ne zagotavlja in da je bila v postopku, v katerem obdolžencu taka pravica ni bila zagotovljena, kršena njegova ustavna pravica iz druge alineje 29. člena. Mnenja pa sem, da je pravica do obrambe v postopku o prekršku v formalnem pogledu enako pomembna kot v kazenskem postopku. Tako kot v kazenskem postopku je tudi v postopku o prekršku dejanska pravica

do obrambe odvisna od okoliščine, ali je obdolženec seznanjen s pravico braniti se z zagovornikom. Zaradi tega razlikovanje, ki ga uveljavlja večinska odločba, po mojem mnenju ni sprejemljivo.

dr. Lojze Ude